

نیمی از ۱۴۵ هزار کارگر ساختمانی دایمی و فصلی استان بیمه نیستند

روی ناخوش تامین اجتماعی به کارگران ساختمانی

گزارش

بهاره موقعی

در حالی که کیسه‌ای را در بغلش گرفته، دوزانو زیر گرمای آفتاب نشسته است. چهره‌اش هم مانند لباس هایش رنگ و رو ندارد. غیر از گرد و غبار پیری، روی موهای جوگندمی‌اش گرد و خاک هم نشسته است. ۵۵ سال دارد، اما چهره در هم شکسته‌اش سن او را بیشتر از این‌ها نشان می‌دهد. کف دستان پینه‌بسته‌اش تاول زده است. نزدیکش می‌شوم و سر صحبت را با او باز می‌کنم. ابراهیم می‌گوید: «از صبح زود این‌جا منتظرم تا یک نفر پیدا شود و به من کار بدهد، اما چون سن من بالاست به این آسانی‌ها کسی مرا برای کار انتخاب نمی‌کند». اشاره به کارگران جوان دیگری که در اطرافش هستند می‌کند و ادامه می‌دهد: «وقتی این همه جوان بیکار این‌جا ریخته‌اند دیگر جایی برای من نمی‌ماند. من هم مجبورم و گرنه زن و بچه‌ام باید گر سینه بخوابند. باز خدارا شکر تنم سالم است و می‌توانم کار کنم اما بیمه نیستم نمی‌دانم دو روز دیگر چه به سرم می‌آید».

احمد جوان کارگر دیگری است که در حاشیه میدان فردوسی ایستاده و با توقف هر خودرویی سریع خودش را جلو می‌اندازد تا او اولین انتخاب کارفرما برای حداقل یک روز کاری باشد. او درباره وضعیت کاری می‌گوید: «به خدا از بدبختی از صبح این‌جا علاف می‌ایستم تا بلکه کار پیدا شود. حالا هم با این اوضاع کرونا و گرانی‌ها ساخت‌وسازها کمتر شده و دیگر مثل گذشته به این آسانی‌ها کار گیر نمی‌آید. خیلی وقت‌ها پیش می‌آید که تا یک هفته هم کار جور نمی‌شود. بیمه هم نیستم که دلم خوش باشد. سر کار هر اتفاقی هم برآیم بیفتد خودم چند برابر درآمدم را باید صرف هزینه در مان کنم، اما چاره

چیست؟». کیسه‌ای را که در دست دارد، نشانم می‌دهد و می‌گوید: «چیزی هم برای خوردن ندارم. با همین نان خالی باید شکمم را سیر کنم و تا شب عرق بریزیم. شب هم اگر کار گیرم نیاید، باید با شرمندگی پیش زن و بچه‌ام بروم».

حین صحبت با احمد چندین نفر دیگر از کارگران دورمان جمع می‌شوند و حرف‌های احمد را تایید می‌کنند و این که بیمه نیستند. وقتی از آن‌ها سؤال می‌کنم که با این که بیمه نیستند اگر حین کار حادثه‌ای برایشان پیش بیاید چه کار خواهند کرد، یکی از آن‌ها با صدای بلند از سر خستگی آهی می‌کشد و می‌گوید: «ای خانم! شما دل‌تان خوش است. برای یک لقمه نان مجبوریم به سختی جان بکنیم. اگر شما هم جای ما بودی، دیگر به این چیزها زیاد فکر نمی‌کردی». یک نفر دیگر از کارگران می‌گوید: «الان که جوانیم به سختی کار می‌کنیم، خدا می‌داند دو روز دیگر چه بر سرمان می‌آید؟ دو روز دیگر اگر بلایی سرم آمد از کجا خرج زندگی خودم و خانواده‌ام را در بیاورم؟ بیمه هم نیستم». بعد از کمی گفت و گو یکی از نگهبانان ایستگاه کار شهر داری جلو می‌آید و مانع از ادامه گفت و گویم با کارگران ساختمانی می‌شود. از من می‌خواهد مجوزی ارائه بدهم و بعد هم کارگران را برانگیزد. می‌کند. از جمع آن‌ها فاصله می‌گیرم اما از دور با نگاهشان مرا دنبال می‌کنند تا بتوانند دوباره فرصتی برای صحبت فراهم کنند. چشم‌های شان پر از حرف‌های ناگفته است...

با توجه به این که حدود نیمی از حوادث کار مربوط به کارگران ساختمانی است اما روند بیمه شدن این قشر آسیب‌پذیر دشواری‌های خاص خود را دارد. کارگران ساختمانی نه تنها از امتیازاتی مانند بیمه بیکاری برخوردار نیستند، بلکه بیمه شدن آن‌ها در شرایط عادی نیاز به اختصاص سهمیه دارد. هر سال باید عده‌ای از آن‌ها منتظر تعیین سهمیه از سوی سازمان تأمین

حدود ۹ هزار کارگر ساختمانی در نوبت بیمه هستند

محمدرضا داوری، رئیس انجمن صنفی کارگران ساختمانی استان در این باره می‌گوید: «بیمه کارگران ساختمانی واقعا معضل شده است. ما مکانیات زیادی انجام داده‌ایم و متأسفانه تهران به گونه‌ای دیگر جواب می‌دهد. حدود ۹ هزار کارگر ساختمانی در نوبت بیمه هستند. کلیه مراحل قانونی آن‌ها طی شده است، اما متأسفانه سازمان مرکزی تأمین اجتماعی در تهران سال گذشته سهمیه نداد، امسال هم هر چه پیگیری می‌کنیم هنوز جواب منطقی نداده که به چه دلیل سهمیه اعلام نمی‌کنند». وی می‌افزاید: «ناگفته‌نماند که در کل سهمیه‌بندی خلاف قانون است چرا که در قانون ماده ۵، بیمه کارگران

ساختمانی اجباری است. عملاً کاری را که دارای کارت مهارت فنی و حرفه‌ای است و احراز اشتغال شده باید بیمه کنند. ما نمی‌دانیم سازمان تأمین اجتماعی به دنبال چیست؟»

سال گذشته سهمیه‌ای ابلاغ نکردند

رئیس انجمن صنفی کارگران ساختمانی استان درباره تعداد کارگران ساختمانی در استان می‌گوید: در استان خراسان رضوی در مجموع ۱۴۵ هزار کارگر ساختمانی دایمی و فصلی وجود دارند که به طور متوسط ۹۰ هزار نفر از این مجموعه دارای پرونده هستند. حدود ۷۶ هزار نفر از آن‌ها بیمه شده‌اند. در مشهد نیز ۶۲ هزار کارگر ساختمانی داریم که حدود ۳۷ هزار نفر بیمه شده‌اند و از این تعداد ۱۲ هزار نفر بیمه‌شان مختومه و قطع شده است و ۲۵ هزار نفر دارند بیمه پردازی می‌کنند. الان سهمیه ۹ تا ۹ هزار نفر را بدهند مشکل استان ما حل می‌شود تا ببینیم سال‌های آینده چه می‌شود. سال گذشته سهمیه‌ای به ما ابلاغ نکردند، جایگزین داشتیم که

میزان آن حدود چهار هزار و ۵۰۰ نفر بوده است. وی ضمن بیان این مطلب که اداره کار دخالتی در امور بیمه‌ای ندارد، می‌افزاید: «از مسئولان خواش می‌کنم به فکر این قشر ضعیف جامعه باشند که بیمه آن‌ها انجام شود که روزنه امید به ادامه زندگی این عزیزان است. ۴۷ تا ۵۰ درصد حوادث کار متعلق به کارگران ساختمانی است».

مشکل کمبود سهمیه داریم

"هادی ابوی"، دبیر کل کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران ایران می‌گوید: «از سال گذشته این‌طور که انجمن‌های ما مطرح می‌کنند سهمیه‌ای به بیمه کارگران ساختمانی اختصاص داده نشده است. هر چند پیگیری‌های زیادی ما و خود سازمان تأمین اجتماعی انجام دادیم، منتهی منابعی که به میزان پروانه و دریافت پروانه ساختمانی متصل است، چندان کامل نیست». اشکالی که ما در این حوزه به سازمان تأمین اجتماعی و شهر داری‌ها می‌گیریم این است که یک کسی پروانه ساختمان می‌گیرد و و جوشش را هم پرداخت می‌کند، اما متراژ بیشتری می‌سازد. در واقع اختلاف ساخت‌وساز واقعی با ساخت‌وساز پروانه تفاوتی دارد که شهر داری باید این مسئله را به جد در دستور کار قرار دهد تا حق و حقوق کارگران ساختمانی راریز شود. همچنین بیشتر ساخت‌وسازها در مناطق کم برخوردار انجام می‌شود که قولنامه دارند و پروانه ساخت نمی‌گیرند. مشکلاتی که ما برآیمان در حوزه کارگران ساختمانی پیش می‌آید اتفاقا در همان مجموعه‌هایی است که پروانه قانونی نگرفته‌اند و بیشتر اتفاقات و حوادث در همین مجموعه‌ها رخ می‌دهد. باید دید که آیا طرح‌های عمرانی حق و حقوق صندوق بیمه کارگران ساختمانی را پرداخت می‌کنند یا خیر؟ بنابراین در قانون بیمه کارگران ساختمانی تغییریاتی باید انجام شود». وی خاطر نشان می‌کند: «متأسفانه

خبرهای خوبی هم به گوش نمی‌رسد حتی در کمیسیون اجتماعی مجلس برخی دوستان ما در این حوزه گلايه‌مند بودند که تغییریاتی هم در بعضی مفاد قانون بیمه بیکاری پیشنهاد کردند که حتی شاید به نوعی به ضرر کارگران باشد و امیدوارم در مجلس تصویب نشود».

بیشتر از ۳ هزار سهمیه در سال جاری تعلق نخواهد گرفت

"غلامرضا یادگیر بصیر"، معاون منابع بیمه‌ای اداره کل تأمین اجتماعی خراسان رضوی درباره تعداد بیمه کارگران ساختمانی می‌گوید: «حدود ۵۵ هزار بیمه‌شده داریم که در حال واریز حق بیمه هستند. ۱۰ هزار نفر هم شرایط واریز دارند که حق بیمه‌شان را واریز نکرده‌اند ولی بیمه‌شده ساختمانی هستند. در مجموع تعدادی حدود ۶۵ هزار نفر هستند. طی بررسی آمارها و تحلیل‌ها بر اساس اعتبارات موجود میزان سهمیه‌ها کاهش می‌یابد. این حساب من فکر نمی‌کنم بیشتر از همین سه هزار سهمیه‌ای که در سال ۹۹ به ما اختصاص گرفت، اختصاص پیدا کند».

برای بیمه کارگران ساختمانی مستلزم همکاری شهر داری هستیم

معاون منابع بیمه‌ای اداره کل تأمین اجتماعی خراسان رضوی درباره تحقق بیمه کارگران ساختمانی می‌گوید: «این موضوع مستلزم این است که شهر داری‌ها همکاری بیشتری داشته باشند تا بتوانیم این حق بیمه را تأمین کنیم و در ازای آن مادر برابر ستاد مرکز حرفی برای گفتن داشته باشیم چرا که در برابر درخواست سهمیه جدید قطعاً به ما خواهند گفت شما در تأمین اعتبارها دچار مشکل هستید. ما پیگیری‌های زیادی کردیم که بتوانیم قانون ماده ۵ کارگران ساختمانی را که نحوه وصول این عوارض است اصلاح کنیم تا منطقی‌تر شود». وی تصریح می‌کند: «به رغم تمام تلاش‌هایمان اضافه کردن سهمیه در حدی که خواسته‌های این دوستان را تأمین کند، در حد توان تأمین اجتماعی استان نیست. زمانی که قرار باشد به صندوق بیمه‌ای فشار مالی تحمیل شود منابع تأمین آن باید مشخص شود و منابع تأمین ما در خراسان رضوی کفاف این تعهدات را نمی‌دهد».

ممنوعیت ورود و خروج بین شهری کلید خورد

عکس: عظیم دهقانی

برخی از رانندگان به سراغ سرهنگ رضایی فرمانده پلیس راه مشهد که در محل حضور دارد می‌رویم. سرهنگ رضایی می‌گوید: ممنوعیت تردد در سطح استان اجرایی شده است و هیچ کس حق خروج از شهرش را ندارد. هم اکنون رنگ شهرستان‌ها برای تردد ملاک نیست و تریب جام با خودروی دارای پلاک غیربومی به سمت مشهد آمده و دستور برگشت گرفته است، می‌گوید: من دیر وقت خبر ممنوعیت تردد را دریافت کردم، به محض اطلاع به سمت مشهد که محل سکونتیم است به راه اقدام اما حالا از ورود من به مشهد جلوگیری می‌کنند. یکی از افرادی که از تربت جام با خودروی دارای پلاک غیربومی به سمت مشهد آمده و دستور برگشت گرفته است، می‌گوید: من دیر وقت خبر ممنوعیت تردد را دریافت کردم، به محض اطلاع به سمت مشهد که محل سکونتیم است به راه اقدام اما حالا از ورود من به مشهد جلوگیری می‌کنند، باید این خبرها گسترده‌تر اطلاع‌رسانی می‌شد، حالا باید برگردم و نمی‌دانم این چند روز را چطور سر کنم و کجا بروم».

ظهور روز گذشته برای بررسی وضعیت چگونگی اجرای ممنوعیت تردد خودمان را به ورودی شهر مشهد می‌رسانیم، رأس ساعت ۱۴ نیروهای پلیس راه و انتظامی استان در محل حضور یافته‌اند و از ورود خودروها با پلاک غیربومی جلوگیری می‌کنند. یکی از افرادی که از تربت جام با خودروی دارای پلاک غیربومی به سمت مشهد آمده و دستور برگشت گرفته است، می‌گوید: من دیر وقت خبر ممنوعیت تردد را دریافت کردم، به محض اطلاع به سمت مشهد که محل سکونتیم است به راه اقدام اما حالا از ورود من به مشهد جلوگیری می‌کنند، باید این خبرها گسترده‌تر اطلاع‌رسانی می‌شد، حالا باید برگردم و نمی‌دانم این چند روز را چطور سر کنم و کجا بروم».

گلايه از اطلاع‌رسانی ضعیف

ظهور روز گذشته برای بررسی وضعیت چگونگی اجرای ممنوعیت تردد خودمان را به ورودی شهر مشهد می‌رسانیم، رأس ساعت ۱۴ نیروهای پلیس راه و انتظامی استان در محل حضور یافته‌اند و از ورود خودروها با پلاک غیربومی جلوگیری می‌کنند. یکی از افرادی که از تربت جام با خودروی دارای پلاک غیربومی به سمت مشهد آمده و دستور برگشت گرفته است، می‌گوید: من دیر وقت خبر ممنوعیت تردد را دریافت کردم، به محض اطلاع به سمت مشهد که محل سکونتیم است به راه اقدام اما حالا از ورود من به مشهد جلوگیری می‌کنند، باید این خبرها گسترده‌تر اطلاع‌رسانی می‌شد، حالا باید برگردم و نمی‌دانم این چند روز را چطور سر کنم و کجا بروم».

طرح خوبی که باید در نوروز هم اجرا می‌شد

شهروند دیگری در این باره به خبرنگار ما می‌گوید: چاره‌ای نیست وقتی عده‌ای از مردم همکاری نمی‌کنند و به سفرهای غیر ضروری می‌روند و به توصیه‌ها عمل نمی‌کنند دولت مجبور است از سازوکارهای قانونی استفاده کند تا جلوی شیوع کرونا را بگیرد. متأسفانه تجربه سفرهای نوروزی و نبود ممنوعیت نشان داد که این سفرها چقدر می‌تواند مرگ‌آفرین باشد.

هیچ کس حق خروج از شهرش را ندارد

خودروهایی که پلاک غیربومی دارند یکی پس از دیگری از ورودی مشهد برگردانده می‌شوند تعدادی از آن‌ها گوشه بزرگراه توقف کرده‌اند تا با ارائه مدارک به شهر مشهد وارد شوند. برای رسیدگی به موضوعات مطرح شده از سوی

فطریه و کفاره

برسده دست‌اهلش

کمک در تامین هزینه‌های ایتام

و معلولان ذهنی موسسه خیریه شکوه مهر

شماره کارت تجارت موسسه خیریه بوستان شکوه مهر

۵۸۵۹۸۳۷۰۰۰۳۲۶۴۸۴

تحت نظارت سازمان خیرات و صدقات مشهد ۱۳۹۸